

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Jitky Zavřelové a soudců Jana Kratochvíla a Tomáše Foltase ve věci žalobce: **B. V.**, proti žalovanému: **Úřad pro ochranu osobních údajů**, se sídlem Pplk. Sochora 727/27, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 4. 2025, čj. UOOU-00187/2025-2, o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 8. 9. 2025, čj. 30 A 52/2025-26,

t a k t o :

- I. Návrh žalobce na ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti **se z a m í t á .**
- II. Kasační stížnost **se z a m í t á .**

Odůvodnění:**I. Vymezení věci**

[1] Žalobce (stěžovatel) napadá kasační stížností usnesení krajského soudu, jímž byly zamítnuty jeho žádost o osvobození od soudních poplatků a návrh na ustanovení zástupce. Stěžovatel rovněž v kasační stížnosti požádal o osvobození od soudních poplatků (resp. vnesl „požadavek dle § 36 odst. 3 zákč. 150/2002“) a ustanovení zástupce z řad advokátů pro řízení o kasační stížnosti (resp. vnesl „požadavek dle § 30 + § 138 osř“).

[2] Krajský soud v napadeném usnesení dospěl k závěru, že stěžovatel dostatečně neosvědčil, že nemá dostatečné prostředky na zaplacení soudního poplatku, a proto jej od soudních poplatků neosvobodil. Protože u stěžovatele nebyly splněny předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, zamítl rovněž návrh na ustanovení zástupce.

II. Kasační stížnost

[3] Stěžovatel v kasační stížnosti navrhl změnit oba výroky usnesení krajského soudu tak, že se nezamítá žádost o osvobození od soudních poplatků ani návrh na ustanovení

zástupce z řad advokátů. Namítl, že kvůli neodstranění následků zločinů komunismu žije pod hranicí chudoby a nemá finanční prostředky na zaplacení soudního poplatku. Krajský soud mu upírá práva zaručená Listinou základních práv a svobod.

III. Posouzení žádosti o osvobození od soudních poplatků

[4] Protože stěžovatel napadl kasační stížností procesní usnesení krajského soudu, nevznikla mu podáním kasační stížnosti poplatková povinnost (usnesení rozšířeného senátu NSS ze dne 9. 6. 2015, čj. 1 As 196/2014-19, č. 3271/2015 Sb. NSS, bod 28). Nejvyšší správní soud proto o žádosti o osvobození od soudních poplatků nerozhodoval.

IV. Posouzení návrhu na ustanovení zástupce

[5] Podle § 35 odst. 10 soudního řádu správního může předseda senátu navrhovatel, u něhož jsou předpoklady, aby byl osvobozen od soudních poplatků, a je-li to nezbytně třeba k ochraně jeho práv, na návrh ustanovit usnesením zástupce, jímž může být i advokát. Z citovaného ustanovení vyplývá, že účastníku řízení lze ustanovit zástupce v případě kumulativního splnění následujících dvou podmínek: 1) jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků, a 2) je to nezbytně třeba k ochraně jeho práv. Podle § 36 odst. 3 soudního řádu správního může být účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne.

[6] Obecně platí, že stěžovatel musí být v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 soudního řádu správního). Z této povinnosti lze dovodit, že splnění druhé podmínky je v řízení o kasační stížnosti zpravidla dáno. Nicméně stěžovatelova kasační stížnost směřuje vůči procesnímu rozhodnutí krajského soudu v řízení o žalobě, kterým se řízení nekončí. Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu o kasační stížnosti je tedy učiněno v rámci tohoto řízení a § 105 odst. 1 a 2 soudního řádu správního se zde neuplatní (usnesení rozšířeného senátu NSS čj. 1 As 196/2014-19, bod 29).

[7] Z výše uvedeného vyplývá, že stěžovatel nemusí být v nyní projednávané věci zastoupen advokátem. Nicméně je třeba zvážit, zda je zastoupení advokátem nezbytně třeba k ochraně práv stěžovatele. V takovém případě by bylo namístě stěžovateli advokáta ustanovit.

[8] Nejvyšší správní soud vzhledem k předmětu řízení o kasační stížnosti, jenž je po právní stránce jednoduchý, a obsahu podané kasační stížnosti, která obsahuje konkrétní argumentaci, dospěl k závěru, že k ochraně práv stěžovatele není nezbytně třeba, aby byl v řízení o kasační stížnosti zastoupen advokátem. Z obsahu kasační stížnosti lze vyvodit, čeho se stěžovatel domáhá. Ačkoliv podstatná část argumentace stěžovatele je ve vztahu k dané otázce irelevantní, kasační stížnost obsahuje rovněž důvody směřující proti napadenému usnesení. Z kasační stížnosti je tak patrné, že se stěžovatel domáhá toho, aby bylo krajským soudem jeho návrhu na přiznání osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce vyhověno. Nejvyšší správní soud tuto otázku může bezpochyby

pokračování

posoudit již na základě podkladů obsažených ve spisu. Ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti tak není nezbytné k ochraně stěžovatelových práv.

[9] Vzhledem k tomu, že není splněna druhá podmínka pro ustanovení zástupce pro řízení o kasační stížnosti (ustanovení není třeba k ochraně práv), Nejvyšší správní soud stěžovatelův návrh zamítl (výrok I. tohoto rozsudku), aniž se samostatně zabýval splněním podmínky první (tedy zda jde o účastníka, u něhož jsou dány předpoklady pro osvobození od soudních poplatků ve smyslu § 36 odst. 3 ve spojení s § 35 odst. 10 soudního řádu správního).

[10] S ohledem na obdobné věci stěžovatele vedené u tohoto soudu a předchozí praxi zdejšího soudu v těchto věcech (srov. rozsudek NSS z 19. 11. 2021, čj. 3 As 306/2021-13), neshledal soud důvod k tomu, aby byl stěžovateli poskytnut další prostor k obstarání zástupce na své náklady. Soud přistoupil rovnou k posouzení kasační stížnosti.

V. Posouzení kasační stížnosti Nejvyšším správním soudem

[11] Nejvyšší správní soud posoudil důvody, pro které krajský soud zamítl žádost stěžovatele o osvobození od soudních poplatků. Nejprve ze soudního spisu ověřil, že krajský soud stěžovatele srozumitelným způsobem vyzval k vyplnění prohlášení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce. Stěžovatel na výzvu soudu odpověděl, ale zaslaný formulář nevyplnil úplně. Neuvedl ani nedoložil, jaký je jeho majetek a výdaje. Stěžovatel ve formuláři vyplnil pouze osobní údaje, počet osob v domácnosti, druh pracovní činnosti, příjmy z hmotného a sociálního zabezpečení a dále v tomto formuláři uvedl, že je signatářem Charty 77. Z tohoto podkladu tak vyplynulo pouze to, že ve stěžovatelově domácnosti žije pouze on a pes a že pobírá starobní důchod ve výši 6 500 Kč. Za měsíc červen a červenec 2025 mu však starobní důchod nebyl vyplacen z důvodu exekučního příkazu, který vydal Celní úřad pro Středočeský kraj kvůli dlužné částce na dani ve výši 2 500 Kč.

[12] Podle judikatury Nejvyššího správního soudu břemeno tvrzení a břemeno důkazní ohledně skutečností, které odůvodňují osvobození účastníka řízení od soudních poplatků a ustanovení zástupce pro soudní řízení, tíží tohoto účastníka řízení (rozsudek NSS ze dne 25. 10. 2017, čj. 10 As 301/2017-20, bod 13). Současné však platí, že soud by měl zajistit, aby účastník řízení nebyl poškozen jen kvůli své neznalosti procesních pravidel. Jestliže například soud dospěje k názoru, že účastník nevěděl, jak daný formulář vyplnit, měl by ho vyzvat, aby svá tvrzení doplnil a upřesnil. Pokud nicméně účastník formuláři rozumí, a přesto se jej rozhodl nevyplnit úplně, není třeba takového účastníka vyzývat k doplnění (rozsudek NSS ze dne 17. 10. 2022, čj. 10 As 261/2022-13, bod 11).

[13] Krajský soud důvodně dospěl k závěru, že z kusých informací sdělených stěžovatelem si nebylo možné učinit obraz o jeho finančních a majetkových poměrech. Z doložených podkladů není vůbec zřejmé, zda stěžovatel vlastní nějaký majetek, jakým způsobem zajišťuje své bytové potřeby, jaké jsou jeho výdaje, zda se na jeho výdajích podílí někdo další apod. Stěžovatel nijak neosvědčil ani svá tvrzení ohledně vypláceného starobního důchodu ve výši 6 500 Kč. Stejně tak nedoložil žádné podklady k jím tvrzené exekuci, která má být příčinou nevyplacení důchodu za měsíce červen a červenec 2025. Nedostál tedy své

povinnosti dostatečným způsobem tvrdit a prokázat své majetkové poměry tak, aby odůvodnily jeho osvobození od soudních poplatků a ustanovení zástupce z řad advokátů. V tomto případě přitom krajský soud nemusel stěžovatele znovu vyzývat k doplnění tvrzení o majetkových poměrech, neboť ten již byl v různých řízeních opakovaně upozorňován na to, jakým způsobem je třeba nemajetnost doložit (např. rozsudky NSS ze dne 17. 10. 2022, čj. 10 As 261/2022-13; ze dne 27. 1. 2022, čj. 8 As 360/2021-24; nebo ze dne 25. 6. 2024, čj. 5 As 128/2024-9).

[14] Jak již bylo uvedeno výše, splnění předpokladů pro osvobození od soudních poplatků představuje jednu z kumulativních podmínek, bez jejichž naplnění není soud oprávněn přistoupit k ustanovení zástupce z řad advokátů (§ 35 odst. 10 ve spojení s § 36 odst. 3 soudního řádu správního). Jelikož Nejvyšší správní soud shledal závěry krajského soudu o nesplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků jako správné, je správný také závěr krajského soudu o nesplnění podmínek pro ustanovení zástupce z řad advokátů.

VI. Závěr a náklady řízení

[15] Na základě výše uvedeného dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji podle § 110 odst. 1 věty poslední soudního řádu správního zamítl (výrok II. tohoto rozsudku).

[16] O náhradě nákladů řízení o této kasační stížnosti rozhodne krajský soud v rozhodnutí o žalobě, a to podle pravidel o náhradě nákladů řízení o žalobě samotné (§ 60 soudního řádu správního, tedy zásadně podle procesního úspěchu účastníků řízení o žalobě). Řízení o kasační stížnosti proti procesnímu usnesení řešícímu otázku osvobození od soudních poplatků či ustanovení zástupce je totiž podobně jako usnesení ohledně místní příslušnosti soudu „vnořeno“ do řízení o žalobě (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 29. 11. 2023, č. j. 5 As 84/2022-30, č. 4554/2024 Sb. NSS, bod 50).

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. listopadu 2025

Jitka Zavřelová
předsedkyně senátu